

SUMARNI INVENTAR

HR-DAZD-644

MJESNI NARODNI ODBOR NOVALJA

1945.-1952.

Izradila: Barbara Crnković, arhivist

NOVALJA, 2017.

SADRŽAJ

OPIS FONDA

1. Identifikacija
2. Kontekst
3. Sadržaj i ustroj
4. Uvjeti dostupnosti i korištenja
5. Dopunski izvori
6. Kontrola opisa
7. Područje napomena
8. Sumarni inventarni popis arhivskog gradiva

UVOD

Nakon 2. svjetskog rata u svibnju 1945. godine na teritoriju Hrvatske uspostavljaju se nove upravno-teritorijalne jedinice i nova tijela vlasti. Najviša tijela državne vlasti na svim razinama od mjesta do oblasti postaju narodni odbori, a nazivi mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodno-oslobodilački odbor mijenjaju se temeljem Zakona o promjeni naziva narodno-oslobodilačkih odbora u mjesni, općinski, rajonski, gradski, kotarski, okružni i oblasni narodni odbor¹. Tim zakonom započeo je razvoj lokalne samouprave u Hrvatskoj. Opći zakon o narodnim odborima (SL FNRJ 43/1946.) i Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH60/1947.) donose razvoj narodnih odbora koji su se osnivali na različitim teritorijalno-administrativnim razinama pa su se prema tome i razlikovali (kotarski, gradski, općinski).

Sumarni inventar donosi fond Mjesnog narodnog odbora Novalja čije je gradivo nastalo u razdoblju od 1945. do 1952. godine.

---

¹ NN NRH 3/1945.

1. IDENTIFIKACIJA

- 1.1. Signatura: HR- DAZD -644
- 1.2. Klasifikacijska oznaka: A.5.7.
- 1.3. Naslov: Mjesni narodni odbor Novalja
- 1.4. Vrijeme nastanka gradiva: 1945.-1952.
- 1.5. Razina opisa: Fond
- 1.6. Količina: 17 knjiga; 1 kutija; 0,15 d/m

2. KONTEKST

- 2.1. Naziv stvaratelja: Mjesni narodni odbor Novalja
- 2.2. Sjedište stvaratelja: Novalja na otoku Pagu
- 2.3. Pravni položaj: tijelo lokalne uprave
- 2.4. Upravna povijest (vrijeme i mjesto djelovanja):

Na temelju Zakona o promjeni naziva Narodno-oslobodilačkih odbora iz 1945. nastao je Mjesni narodni odbor Novalja kao pravni slijednik Mjesnog narodno-oslobodilačkog odbora Novalja.

Ustav FNRJ kao najnižu upravno-teritorijalnu jedinicu u strukturi državne vlasti navodi mjesto(selo, manji grad). Na temelju Općeg zakona o narodnim odborima (NN NRH 43/1946.) navodi se da su narodni odbori „organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno-teritorijalnim jedinicama“². Osnivaju se na području administrativno-teritorijalnih jedinica: mjesta(sela i manjih gradova), gradova, kotara, okruga odnosno oblasti. U selima i manjim gradovima osnivaju se mjesni narodni odbori.

Godine 1947. donesen je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 60/1947.) u kojem su navedeni svi mjesni narodni odbori. Mjesni narodni odbor Novalja je prema tom zakonu bio u sastavu Kotara Rab.

Godine 1950. izašao je Zakon o administrativno-teritorijalnoj podjeli NR Hrvatske (NN NRH 27/1950.) kojim su utvrđene brojne teritorijalne promjene na razini mjesnih narodnih odbora. Prema toj podjeli MNO Novalja ostao je u sastavu Kotara Rab.

Zakonu je priloženo Uputstvo o pripajanju područja ukinutih mjesnih narodnih odbora drugim administrativno-teritorijalnim jedinicama.

Sljedeća se promjena dogodila 1952. godine novim Zakonom o provođenju reorganizacije narodnih odbora³ u kojem je istaknuta podjela NR Hrvatske na kotare, gradske općine i općine. Tim zakonom u Hrvatskoj je formirano 89 kotara i 737

---

² NN NRH 43/1946.

³ NN NRH 16/1952.

općina. Općina je bila osnovna političko-teritorijalna cjelina, a kotar je obuhvaćao skupinu općina udruženih najčešće na regionalnoj osnovi. Konstituiranjem narodnih odbora općine kao najnižeg organa vlasti prestaju s radom mjesni narodni odbori i njegovi organi.⁴

Mjesni narodni odbor Novalja prestaje s djelovanjem, a njegovo područje pripada pod nadležnost novoosnovanog Narodnog odbora općine Novalja.

2.5. Nadležnost, funkcije i područje djelovanja

Općim zakonom o narodnim odborima iz 1946. godine (NN NRH 43/1946.) regulirana su sva pitanja djelovanja narodnih odbora. Iz njega proizlaze temeljna načela, nadležnosti i zadatci mjesnih narodnih odbora. Prema tom zakonu posebna nadležnost mjesnog narodnog odbora bila je u ostvarivanju privrednog plana, materijalno-kulturnom podizanju mjesta, komunalnim zadacima, unapređenju obrta i mjesne industrije, kao i posredstvo u pravilnoj razmjeni dobara između sela i grada. U tom cilju mjesni narodni odbori obavljaju ove poslove:

a) u području plana

- donošenje i ostvarivanje mjesnog privrednog plana;
- prikupljanje statističkih podataka;
- razmatranje planova onih ustanova i poduzeća na svom području koja stoje pod rukovodstvom viših organa državne vlasti;

b) u području poljoprivrede

- upravljanje seoskim (mjesnim) pašnjacima, livadama, mjesnim rasadnicima, stanicama poljoprivrednih oruđa, mjesnom veterinarskom ambulantom;
- staranje o unapređenju voćarstva i vinogradarstva, o šumama mjesnog značaja;
- sudjelovanje u provedbi agrarne reforme i kolonizacije;

c) u području komunalnog života

- upravljanje mjesnim izvorima, bunarima, vodovodom i kanalizacijom i nadzor nad njima;
- staranje o javnoj rasvjeti, upotrebi električne energije za potrebe mjesnog stanovništva;
- osnivanje i rukovođenje mjesnim ustanovama kao što su obrtne radionice, brijačnice, pekare, gostionice, hoteli te nadzor nad takvim privatnim radnjama;
- upravljanje mjesnim državnim stambenim zgradama;

---

⁴ NN NRH 16/1952.

- upravljanje radovima na izgradnji mjesta i mjesnih puteva;
- obavljanje svih komunalnih poslova koji nisu dani u nadležnost drugim organima;

d) u području trgovine i obrta

- upravljanje državnim mlinovima mjesnog značenja i nadzor nad njima;
- nadzor nad zadružnim i privatnim obrtnim radionicama i trgovačkim poduzećima;
- određivanje norme za raspodjelu racioniranih namirnica u mjestu na temelju općedržavnih normi racioniranja;
- evidencija o kretanju cijena, kontrola zalihe robe kod zadruga, trgovaca i sl. ;
- upravljanje mjesnim sajmištem;

e) u oblasti financija

- donošenje mjesnog budžeta
- ubiranje i određivanje mjesnih javnih davanja
- ubiranje neposrednih i posrednih poreza u mjestu, kontrola izvršavanja obveza pojedinaca, zadruga i poduzeća prema državi;
- zaključivanje zajmova uz odobrenje vlade narodne republike;

f) u području radnih odnosa

- organizacija i raspoređivanje ljudske radne snage za javne radove
- kontrola izvršavanja propisa o uporabi radne snage, o radnom vremenu, dohotcima, nadnicama i socijalnom osiguranju radnika;

g) u području narodnog prosvjećivanja

- osnivanje i vođenje analfabetskih tečajeva;
- briga za kulturni napredak mjesta osnivanjem kulturnih domova, kinematografa, čitaonica i sl.;
- materijalno uzdržavanje osnovnih i mjesnih škola, nadzor nad upisivanjem i pohađanjem djece osnovnih škola;

h) u području socijalnog staranja i narodnog zdravlja

- briga o djeci bez roditelja, pomaganje obiteljima poginulih boraca;

- osnivanje pučkih kuhinja i domova, skloništa za siromašne, dječjih vrtića i jaslica;

- osnivanje ambulanti, zdravstvenih stanica i drugih mjesnih zdravstvenih ustanova te nadzor nad privatnim liječnicima i ljekarnama;

- upravljanje grobljima;

- i) u ostalim područjima

- vođenje matičnih knjiga, sklapanje brakova;

- vođenje administrativnog i administrativno-kaznenog postupka u okviru svoje nadležnosti;

- evidencija stanovnika mjesta;

- prijenos pošte gdje nema poštanskih ustanova;

- nadzor nad svim društvenim organizacijama mjesnog značaja;

- sudjelovanje u provedbi izbora za sve organe državne vlasti, vođenje biračkih popisa.

Statutom svakog mjesnog narodnog odbora utvrđuje se njegova nadležnost u lokalnom djelokrugu.

2.6. Administrativni ustroj

Brojevni sastav narodnih odbora određivao se na temelju norme koja se određuje republičkim zakonom uzimajući u obzir broj stanovništva, opseg i složenost privrednih, kulturnih i drugih lokalnih odnosa. Prema Općem zakonu o narodnim odborima iz 1946. godine u mjesni narodni odbor bira se od 7 do 35 odbornika, a prema zakonu iz 1949. godine od 11 do 45 odbornika. Njihov je mandat bio opoziv, a uživali su imunitetna prava na području svog odbora.

U selima i manjim gradovima (varošicama, trgovištima) sazivali su se mjesni zborovi birača u svrhu razmatranja pitanja koja se odnose na život sela odnosno mjesta i rad mjesnog narodnog odbora. Zborove birača sazivali su mjesni narodni odbori prema potrebi, a najmanje jednom u dva mjeseca. Zborom je upravljalo predsjedništvo koje je birao zbor birača. Mjesni narodni odbor bio je dužan na svojoj sjednici raspravljati o zaključcima zbora birača. U slučaju da mjesni narodni odbor smatra da se zaključci zbora birača odnose na više organe ili da su nezakoniti ili nepravilni, upućuje ih višem narodnom odboru.

Tijela državne vlasti u manjim mjestima su mjesni narodni odbori, a izvršni i upravni organi narodnih odbora koji ostvaruju zadatke i poslove iz nadležnosti narodnih odbora bili su izvršni odbori. Izvršni odbor su činili predsjednik,

potpredsjednik, tajnik i drugi članovi. Oni su izvršavali sve odluke, uputstva, naredbe i rješenja viših struktura državne uprave.

U mjesnim narodnim odborima koji nemaju svoj izvršni odbor o svim poslovima iz svoje nadležnosti odluke donosi narodni odbor kao cjelina. Cjelokupnom administracijom narodnih odbora upravljali su predsjednik i tajnik. U mjesnim izvršnim odborima manjih kotara nema odsjeka. U tim odborima predsjednik i tajnik rukovode neposredno pojedinim granama državne uprave.

2.7. Odnosi i veze

Za vrijeme svog postojanja MNO Novalja nalazio se do 1952. u sastavu Narodnog odbora kotara Rab koji je potvrđivao njegov status, davao uputstva i smjernice pri ostvarivanju zadataka, pružao im organizacijsku i drugu stručnu pomoć i vršio nadzor nad zakonitošću njihova rada. Nakon ukidanja područje ulazi u sastav novoosnovanog Narodnog odbora općine Novalja.

2.8. Povijest arhivskog fonda

Skupština općine Pag gradivo ovog fonda predala je 1988. godine Državnom arhivu u Zadru. Zapisnik o primopredaji gradiva potpisan je 07. lipnja 1988. godine (Knjiga primljenog arhivskog gradiva br. 90/1-2/1988).

2.9. Način preuzimanja

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD po službenoj dužnosti.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Djelokrug i sadržaj

Gradivo se sastoji od fragmentarno sačuvanih predmetnih spisa i nekoliko knjiga tj. pomoćnih evidencija, urudžbenih zapisnika. U fondu su zastupljeni dopisi, razne potvrde, spisi općih poslova i uredskog poslovanja, spisi vezani za privredu, financije, matično poslovanje i sl.

3.2. Plan sređivanja

Prilikom obrade fonda izrađen je plan sređivanja sukladno principu provenijencije, prema kojem je rekonstruiran prvobitni poredak gradiva. Najprije su identificirane knjige. Prilikom obrade fonda nije se utvrdilo postojanje glavnih knjiga. Od pomoćnih knjiga evidentirane su okružnice trajnih vrijednosti, popisi pučanstava, urudžbeni zapisnici prijavljenih ratnih šteta, porezne knjige, urudžbeni zapisnik državljanstva, stalni birački spisak i sl. Dio knjiga nastao je u periodu djelovanja Općinskog narodno-oslobodilačkog odbora Novalja.

Nakon toga pristupilo se identifikaciji spisa. Na početak su stavljeni zapisnici sa sjednica i sastanaka. Sačuvanost količine spisa je u jako lošem stanju, stoga je

fragmentarno sačuvano nešto predspisa koji se odnose na djelovanje Općinskog narodno-oslobodilačkog odbora Novalja, nešto općih spisa tajništva i povjerljivih spisa Mjesnog narodnog odbora Novalja. Svi spisi su složeni po godinama i pripadajućim bročanim oznakama ili kronološki. Od spisa po vrsti djelatnosti sačuvano je nešto spisa Matičnog područja, Građevinskog odsjeka, Poljoprivrednog odsjeka, Socijalnog odjela i Povjereništva za financije. Na kraju fonda stavljena je serija Razni spisi MNO Novalja. Spisu nisu datirani.

3.3. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Tijekom arhivističke obrade spisa zbog male sačuvanosti gradiva postupak izlučivanja je minimalno proveden tj. izlučeni su umnoženi spisi, dostavnice i sl. Zapisnik o izlučenom gradivu bit će naknadno priložen inventaru.

3.4. Dopune

Daljnijeg preuzimanja gradiva neće biti.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo fonda dostupno je svim građanima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 67/99) i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Objavljivanje ili umnožavanje dozvoljeno je u skladu s Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Gradivo je na hrvatskom jeziku i pisano je latinicom.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Spisi su u zadovoljavajućem stanju i gradivo fonda je jasno čitljivo.

4.5. Obavijesna pomagala

Obavijesna pomagala za fond MNO Novalja su registraturna pomagala i arhivska obavijesna pomagala te sumarni inventar istoimenog fonda.

4.6. Pravni položaj

Gradivo ima status javnog arhivskog gradiva.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika

Gradivo fonda čuva se u DAZD-u pod signaturom MNO Novalja HR-DAZD-644.

5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika

Preslik ne postoji

5.3. Dopunski izvori

Gradivo je provenijencijom vezano za fond Narodnog odbora kotara Rab te duge fondove narodnih odbora.

5.4. Bibliografija

1. Službeni list FNRJ br. 43 iz 1946.g.
2. Službeni list FNRJ br. 49 iz 1949.g.
3. Narodne novine RH br. 3 iz 1946.g.
4. Narodne novine RH br. 60 iz 1947.g.
5. Narodne novine RH br. 29 iz 1949.g.
6. Narodne novine RH br. 27 iz 1950.g.
7. Narodne novine RH br. 16 iz 1952.g.

6. PODRUČJE NAPOMENA

6.1. Kontrola opisa

Prilikom citiranja navodi se signatura i kratica naslova fonda HR-DAZD-644 (npr. HR-DAZD-644, MNON, kutija 1., spis 11/47).

6.2. Izvornik nije dostupan na mikrofilmu.

6.3. Popis kratica

NO-Narodni odbor

NOK-Narodni odbor Kotara

MNO-Mjesni narodni odbor

SO-Skupština općine

SL FNRJ-Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije

NN NRH-Narodne novine Narodne Republike Hrvatske

DAZD-Državni arhiv u Zadru

ISSAR(CPF)-Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji

ISAD(G)-Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva

g.-godina

str.-stranica

d/m-dužnih metara

sl.-slično
br.-broj
tj.-to jest
KPH-Komunističke partije Hrvatske
SNO-Seoski narodni odbor

7. PODRUČJE KONTROLE RADA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar izradila je Barbara Crnković.

7.2. Pravila i konvencije

Opis je izrađen po uputstvima Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva ISAD (G).

7.3. Nadnevak izrade

Prosinac, 2017.

Sumarni inventarni popis arhivskog gradiva

Mjesnog narodnog odbora Novalja

1945.-1952.

Kutija	Naziv arhivskog gradiva	Vremenski raspon spisa	Raspon spisa
	Knjige:		
1	Popis pučanstva prema izvršenom popisu iz 1941. za mjesto Novalja, Knjiga 1, Općina Novalja, Kotar Pag, ONO Novalja	1945.	1-2155
1	Popis pučanstva prema izvršenom popisu iz 1941. za sela Stara Novalja, Kolan, Barbat te Lun, Knjiga 2, Općina Novalja, Kotar Pag, ONO Novalja	1945.	1-2396
1	Popis starješina obitelji sa sveukupnim brojem boravećih obiteljskih članova na području općine Novalja, Kotar Pag, ONO Novalja	svibanj 1945.	
1	Uruđbeni zapisnik primljenih i otpremljenih prijava ratne štete za mjesto Novalja	05. rujna-31. listopada 1945.	1-263
1	Uruđbeni zapisnik primljenih prijava ratne štete za sela Stara Novalja, Kolan, Lun, Kustići, Zubovići i Metajna ONO Novalja	05. rujna-31. listopada 1945.	
1	Popis okružnica trajne vrijednosti MNO Novalja	1946./1947.	1-25
1	Popis okružnica trajne vrijednosti MNO Novalja	1946./1947.	1-28
1	Popis okružnica trajne vrijednosti MNO Novalja	1947.	
1	Uruđbeni zapisnik Matičnog poslovanja MNO Novalja	1947.-1951.	1947./1948. (1-218) 1949. (1-222) 1950. (1-257) 1951. (1-64)
1	Knjiga poreza za mjesta Novalja i Stara Novalja MNO	1949.	

	Novalja		
1	Urudžbeni zapisnik povjerljivih spisa MNO Novalja	1950.-1951.	1950. (1-116) 1951. (1-36)
1	Knjiga evidencije doseljenog i odseljenog stanovništva MNO Novalja	1951.-1953.	
1	Dnevnik naplate poreza MNO Novalja	1951.-1953.	
1	Očevidnik kućnih brojeva za mjesta Kolan, Staru Novalju, Novalju i Lun MNO Novalja		
1	Evidencija domaćinstava za mjesto Novalja MNO Novalja		
	Stalni birački spisak MNO Novalja	1950.-1952.	1-1598
	Urudžbeni zapisnik državljanstva MNO Novalja	1948.-1957.	1948. (1-95) 1949. (1-102) 1950. (1-64) 1951. (1-45) 1952. (1-73) 1953. (1-83) 1954. (1-79) 1955. (1-73) 1956. (1-78) 1957. (1-58)
	Spisi:		
1	Zapisnici sa sjednica i sastanaka MNO Novalja	1947.-1951.	
1	Povjerljivi spisi ONOO i MNOO Novalja	1945.	spis br. 3/45 (Popis članstva ONOO i MNOO Novalja)
1	Spisi socijalnog odjela ONOO Novalja	1945.	kronološki poredak
1	Razni spisi MNO Novalja	1945.	599/45
1	Spisi Matičnog područja MNO Novalja	1946.	1258/46
1	Opći spisi tajništva MNO Novalja	1947.	11/112
1	Povjerljivi spisi MNO Novalja	1947.	18/49
1	Spisi Matičnog područja MNO Novalja	1947.	1/1443 kronološki poredak
1	Razni spisi tajništva MNO Novalja	1948.	kronološki poredak
1	Povjerljivi spisi MNO Novalja	1948.	3/10
1	Spisi Građevinskog odsjeka MNO Novalja	1948.	kronološki poredak
1	Spisi Poljoprivrednog odsjeka MNO Novalja	1948.	917/48 527/48

